

Te vuile lucht in Brussel? Dan is rijden verboden

Hoofdstad schakelt versnelling hoger in strijd tegen luchtverontreiniging

JONAS HAMERS

In Brussel is sinds maandag een nieuw plan rond luchtvervuiling van kracht. Bij te veel vervuiling treden er ingrijpende maatregelen in werking, zoals gratis openbaar vervoer, snelheidsbeperkingen en in het ergste geval zelfs een algemeen rijverbod.

Van YANNICK VERBERCKMOES

Sinds deze week is Brussel een paar versnellingen hoger geschakeld in de strijd tegen luchtvervuiling. Vanaf maandag is de lage-emissiezone haar boetefase ingegaan, wat erop neerkomt dat zwaar vervuilende wagens een boete van 350 euro kunnen krijgen. En op dezelfde dag is een nieuw luchtvervuilingsplan in werking getreden. Als de lucht te zeer verontreinigd is, worden er meteen maatregelen genomen.

"Het plan heeft drie fases met maatregelen en een pure sensibiliseringsfase", zegt Matthias Dobbels, de woordvoerder van Brussels mobiliteitsminister Pascal Smet (sp.a). Zo zal bij zware luchtvervuiling het openbaar vervoer en het gebruik van deelfietsen gratis worden.

Niet goedkoop

Maar gratis heeft ook een prijs: één dag 'gratis' openbaar vervoer kost ongeveer 400.000 euro, te betalen door het Gewest. Volgens Leefmilieu Brussel zal dit één tot drie keer per winter voorkomen. "Momenteel is dit al voorzien in het budget voor de MIVB", zegt Dobbels. "Op auto-loze zondag is het openbaar vervoer trouwens ook gratis, dus het is niet zo dat we hier geen ervaring mee hebben."

Professor Cathy Macharis van de onderzoeksgroep MOBI (VUB) vindt de maatregelen alvast een belangrijke stap voor de bewustmaking rond

luchtvervuiling, maar plaatst er ook meteen enkele kanttekeningen bij. Over de MIVB is namelijk al langer duidelijk dat die kampt met capaciteitsproblemen.

"Onderzoeksprojecten hebben ook al aangetoond dat slechts 10 procent van de reizigers naar Brussel het openbaar vervoer zou gebruiken als het gratis is", zegt ze. "Dus ik weet niet of iedereen er meteen op zal springen. Maar het gratis maken is misschien wel een goede kans om het netwerk beter te monitoren, zodat we kunnen zien op welke plaatsen we het nog moeten versterken."

Omdat het Brusselse Gewest met dit plan een pak verder gaat dan Vlaanderen, leidt het ook tot kafkaïaanse toestanden. Vanaf een bepaalde drempel wil het Gewest de snelheid op de autosnelwegen in Brussel verlagen tot 90 kilometer per uur. "Maar de voorwaarde is daar dat Vlaanderen dat ook doet", klinkt het bij de Intergewestelijke Cel voor Leefmilieu (IRCEL). "En in Vlaanderen ligt de alarmdrempel voor fijnstof, waarbij deze maatregel ingaat, hoger." Over de Ring rond Brussel heeft het Gewest trouwens ook weinig in de pap te brokken. Die ligt namelijk grotendeels in Vlaanderen.

De meest verregaande maatregelen zijn voor interventiedrempel 2, wanneer Brussel met een soort atoombom aan luchtvervuilingsmaatregelen komt: personenwagens mogen dan niet meer uitrijden. Enkel taxi's, bussen en elektrische auto's mogen dat dan nog wel. Ook carpoolen is nog toegestaan als je met minstens drie personen in de auto zit.

"Alles hangt hier samen met de mate waarop er handhaving is", zegt Werner De Dobbeleer van de Vlaamse Stichting Verkeerskunde. "Bij een autoloze zondag worden zo alle invalswegen afgesloten, al kan ik me wel voorstellen dat dat op een werkdag wat moeilijker moet zijn."

Boetes?

En net die laatste autoloze zondag heeft een behoorlijk pijnpunt blootgelegd: auto's die zonder toestemming rijden, konden voor dat feit niet beboet worden, zo meldden vier politiezones aan Bruzz. "Dat moet dan natuurlijk wel in orde zijn", gaat De Dobbeleer verder. "Anders wordt de maatregel totaal uitgehold en geef je echt een heel slecht signaal."

Brussel acht de kans "weinig waarschijnlijk" dat de hoogste interventiedrempel snel zal worden bereikt. Dat niveau van vervuiling is de afgelopen tien jaar nog maar zelden gehaald. "Anderzijds is het voor het eerst ook zo dat de PM 2.5-waarden voor fijnstof aan de criteria zijn toegevoegd", zegt Sarah Hollander van Leefmilieu Brussel. "Daardoor zullen we de andere interventiedrempels allicht iets sneller bereiken."
